

יהודי ועבר-מרתים ערבי. **תהיה זאת גם הברה של שרוש קאסטות: אשכנזי, ספרדי וערבי.**

אמצעי-השילטון הפוליטיים ומקורות-הכוח הכלכליים יהיו בידי הקאסטה האשכנזית השלטת. חלק קטן בה האצולה הכלכלית-ביורוקרטית שדמותה נתגלתה כבר בתשל"א ותשל"ב. תקבל את עיקר השלל. שאר חברי הקאסטה יקבלו פירושים של השלל, יהיו מנהלי-עבודה, טכנולוגים, ביורוקראטים, קצינים ומפעילי אמצעי התק" שורת ההמניית.

כוח-העבודה העליון והבינוני יוספק על-ידי הקאסטה השנייה, של בני עדות-המזרח. יחידים ממנה ייקלטו במעמד העליון, לצורכי קישוט ואליבי, אך מרבית השיכבה הזאת תישאר מקופחת, כשהפער בינה ובין הקאסטה העליונה גדל.

הקאסטה השלישית תהיה מורכבת, כמובן, מן הער"בים, שלא יהיו אורחים אמיתיים (כמו ישראל הראשונה) או אורחים פורמליים (כמו ישראל השנייה), אלא לא-אורחים — חוטבי-עצים ושואבי-מים ללא זכויות.

ההזקת מיליוני "נתינים" שאינם אזרחים, שיתנדנדו בכל עת בין אדישות פאר טאליסטית לבין תמיכה פעילה בארצות-אויב, תיצור צרכים ביטחוניים מיוחדים. גירושם מאדמות נרחבות והקמת יישובים יהודיים עליהן, יחריפו צרכים אלה. צורות-מימשל נוקשות, בולטת פוליטית חזקה, יהודית-שיטור שכירות ו"נוקשות" כמו מישר-הגבול, תהיינה דרושות בצד חוקי-הירום יעילים.

יש המאמינים שניתן לקיים ל"אורדימום שרושה סוגי-מימשל במדינה אחת: דמוקרטיה גמורה בישראל הראשונה, דמוקרטיה "מזדקנת" בישראל השנייה, ומימי של צבאי "ליברלי" בישראל הכבד" שה-

בתשל"ב לא הופרכה עדיין אמונה זו כליל, אך כל הסימנים העידו על התפרקות איטית אך עיקבות של דפוסי-הדמוקרטיה גם בישראל שבתוך "הקו הירוק". הניסיון לחסל את האופוזיציה הלוחמת בישראל באמצעות הפיכה מישפטית-מינהלית (שינוי שיטת הבחירות, קביעת אחוז חסימה קטלני), היריקה הגסה בפני דעת הקהל בפרשת נח"בי נפט, השימוש במיש"טרה נגד הניצנים הקלושים של התמרדות עדתית (הפנתרים השחורים) — כל אלה הם אות לבאות.

חמור עוד יותר היה, אולי, הי שימוש הירדני באמצעי-התקשורת — ובטיקן הטלוויזיה כמכשיר של שימטום המוני ושיטיפת-המוח.

הטלוויזיה, היוצרת קונפורמיות מודר רכת, תפסה במידה רבה את המקום שהיה מיועד בתקופה אחרת, למרתפי-העיניים ולמדורות האינוקויזיציה, ובדור האחרון למתנות-הריכוז ולמרתפי הג.פ.א.ו. והגנ"טאפו. היא מאבטחת, בצורה הומאנית יותר, את המישטר מפני עליית רעיונות חדשים וכוחות חדשים.

שוד למטה, שוד למעלה

ל ? הסכנות הממשיות, הכרוכות בהקמת האימפריה — הטרטן של המאמץ הביטחוני, המציאות הדמוגרפית הדול-לאומית, פצת-הזמן החברתית, שקיעת הדמוקרטיה והתגברות שטיפת-המוח — חשבות פחות מן הסכנה המופשטת, האורבת למדינה בשטח המוסרי. התנועה הציונית ניצחה בארץ לא רק כנגד עליונותה האירגונית והטכנולוגית. כן זה היה כראש ובראשונה מוסרי. היא ראתה את עצמה כתנועה משחררת, המתקנת עוול היסטורי בלאית-קדים, והעומדת להקים הברה חדשה, חופשית וצודקת.

ביטחון מוסרי מוחלט זה איפשר לתנועה להתעלם, עד אחרי קום המדינה, מן העול שעשה בינתיים לאחריים. ביטחון זה התערער אחרי מלחמת ששת הימים, והגע כמעט לקיצו בתשל"ב.

את הסימפטום הבולט ביותר של תהליך זה סיפקו דווקא נביאי "הציונות האכזרית" עצמם. התיאוריה המטריפה בגלוי לעשיית-עוול, המכריזה כי הציונות היתה מבורסת תמיד על נישול ואי-צדק, חושפת את החלל הריק המוסרי שנוצר בלב התנועה.

לשואו ניסו גולדה מאיר ועמיתה הוותיקים להילחם בתופעה זו, לדבוק במליצות הישנות, לטעון כי הציונות לא רק היתה תמיד מוסרית, אלא גם נאורה כזאת. מעשיהם יוסיים הפריכו את טענתם לגבי ההווה — וממילא עוררו חשד עמוק גם לגבי העבר.

ההתפרקות המוסרית הכללית, ככל שדרות הציבור, היתה אחת התופעות הבולטות ביותר, תר של תשל"ב — ואולי הבולטת ביותר.

ברחובות השתוללה ביריונות מסוג חדש — ביריונות כללית שביטאה התפרקות הדרגתית של חישוקי החברה המאורגנת. הרחוב הפך בלתי-בטוח, מעשי-שוד בבגדים

היו לתופעת-קבע, מעשי-אונס של יחידים וקבוצות הפכו סימן-היכר של המדינה. כל התכנסות ציבורית בקולנוע או במיגרש הפכה גיהינום. לבסוף עלה הרעיון להפעיל בלב המדינה את יחידת מישר-הגבול, שהצטיינה בעזה בדיכוי הטרור באמצעים המקובלים באיזור קולוניאלי מתמרד.

בצד הביריונות של השיכבות המקופחות גברה השחיתות השחצנית של שיכבות הע"ית. כנופיות הפרברים שרדו את הבנקים, החברה הגבוהה שדרה את קופת-המדינה.

הרוקרים האירו את ה"נורמות" של נתיבי-נפט ואת תעלולי-המיליונים של מוטי פרידמן. אבל היה זה רק קטע קטן של מציאות. המקיפה בצורה זו או אחרת את המעמד העליון כולו.

כל מדינה קולוניאלית היא, בעצם מהותה, מדינת-שוד. כאשר המדינה עצמה פוגעת בנורמות מוסריות יסודיות, הולך האורח הפשוט בדרכיה.

התפייסות יעקוב ועשיו (לפי רובוס)

זהו תהליך שאין מנוס ממנו במציאות כזאת: היחיד פורק את עול הכבד, משחרר את עצמו מחובות מוסריות, אינו נרתם עוד למאמץ הכללי. החברה מתנוונת, ויחד עימה נרקב הבסיס שעליו עומדת המדינה עצמה.

לדעת היסטוריונים רבים, זהו בדיק תהליך שאירע לפני 200 שנה בארץ זו, בממלכת הצלבנים. מכל הסיבות הרבות שהביאו לחורבן הממלכה האדירה, התתנוונות המוסרית הפנימית היתה המכרעת. היא היתה חשובה יותר מהפסקת העלייה הצלבנית, התלכדות העולם הערבי ודיל-דול זרם הכספים של המגבית הנוצרית המאוחדת.

ישראל של תשל"ב היתה עדיין רחוקה ממצב זה — אך הכיוון היה ברור. אדרת-הארץ גמן של האימפריה עלוזה להסתיר מורסותי מוגנה ממאירות.

איקרית? בירעם!

ל א היה זה מיקרה שדווקא בסוף שנת תשל"ב התלקחה פרשת איקרית ובירעם בצורה שלא היתה כדוגמתה בתולדות המדינה.

אינו חשבה הממשלה כמושגי ישראל הישנה, היתה מחזירה את תושבי שני הכפי רים לבתיהם, מבלי לערער רעש. היה זה לא רק מעשה צודק, אלא גם נכון.

אולם ממשלה הנמצאת בדרך-המלכה אל האימפריה, היודעת שיהיה עליה לגשל עשרות כפרים ערביים כדי לפנות אדמה להתנחלות יהודית, לא יכלה להחזיר כפרים אלה.

זה המקור האמיתי של הפחד מפני "תקי דים" — אספר-היה לממשלה זו להחזיר את ערכי מנושג אחד הכיתה, שמא ישאבו המוע"מרים-הגירוש בשאר הקי הארץ עיורד.

עמדת הצמרת בפרשה זו היתה חדשה מבחינת גילוי-

הלב שלה. היתה זאת "הציונות האכזרית" בהתגלותה השלמה הראשונה: עשיית אי-צדק במצח נחושה, ללא הצטדקות או חרטה, תוך הודאה גלויה באי-המוסריות של התהליך.

אולם היה צד שני לפרשת איקרית ובירי עם — ואולי יתגלה, ברבות השנים, שזה היה הצד היותר חשוב.

הפרשה עוררה הדים עמוקים בבני התודעה הלאומית. היא גרמה לא רק ל"סערה ציבורית" חולפת מן הסוג שהמדינה רגילה לו, ולא רק להפגנה היהודית-ערבית הגדולה ביותר מאז קום המדינה. היא גרמה, בפעם הראשונה, לחשבון-נפש אמיתי בלב רבים טובים.

בפרשה זו, גם הנוגדנים הגיעו בה, בפעם הראשונה, לידי גילוי מוחשי.

המאבק התחיל סביב מיקרה מוחשי מצומצם: שני כפרים בגליל העליון. אולם תוך מהלכו התעמק והתרחב, עורר בדיקה מתודשת של כל מהותו המורסית של המיפעל הציוני בארץ.

הודות לאיקרית ובירעם, התעוררו רבו בכובות רבים השאלות היהודיות הקלאסיות: מניין אתה בא, דאן אתה הורק, ודפני מי אתה עתיד ליתן דיי-חשבון?

מה טיבם של הציונות ומיפעלה הגדול בשלושת הדורות האחרונים? לאן מועדות פניה של מדינת-ישראל? מה יהיה מיספט ההיסטוריה על מעשיה?

שטר-מכר של נשמה

ל ודרה מאיר היתה מוועזת מעצם הצגת השאלות האלה, ראתה בהן סטיות חמורות. אך היא היתה בטוחה שזו היא תופעה חולפת.

עוריה מבני דור-הביניים, שהם אדי-שים לשאלות מוסריות, התעלמו מן התורפה כליל.

אך יתכן שזוהי התחלתה של תנועה היסטורית, התנועה של הדר הבא.

אנשי-הרוח של אתמול יכלו לגלגל שא-לית אלה, לשחק בהן, אולי לפרסם מאמרים וגילויי-דעת.

אך רק בני הדר הבא יוכלו להתמודד עימן ברצינות — וזהפי כן מנוף לגיבוש תודעה לאומית חדשה — מוסר ציוני מחודש או מוסר שיבוא במקום הציונות.

סימנים ראשונים לכך — קלושים מאוד, אך אמיתיים ואתנטיים — נראו בתשל"ב בקרב תלמידי-התיכון, חיל-החלוץ של הי דור הבא.

אם אכן תגבר התנועה בשנים הקרובות ותמצא לה דפוסים אי-דואלוגיים ופוליטיים, יעמוד עתה דה של המדינה בסימן המאבק בין שני זרמים גדולים — הזרם המוביל לאימפריה קולוניאלית, מיליטריסטית ולאומנית, והזרם המוביל למדינה ישראלית הומאנית, ניה, לאומית, סוציאלית וליברלית.

בסוף תשל"ב חששו הפסימיסטים שהמאבק כבר הוכרע סופית, וכי אין עוד חזרה מדרך האימפריה. האופטימיסטים האמינו שהמדינה עדיין פורשת דרכים, וכי ההכרעה ההיסטורית תיפול רק בשנים הקרובות. המדינה עדיין לא מכרה את נשמתה לשטן. אבל שטר-המכר כבר מונח על השולחן, והיד אוחת בעט.

"על חרבך תחיה!"

מ ניין אתה בא, לאן אתה הולך, בפני מי אתה עתיד ליתן דיי-חשבון? — זוהי שאלה יהודית. בני סוח יהודי.

לא פעם, בשנת תשל"ב, לבשו פרשיות אקטואליות צורה הלוקחה מן ההיסטוריה הלאומית.

פרשת נתיבי-נפט העלתה את סיפור עכן, שורד אר צרות ירחו, שנידון למות על-ידי יהושע.

פרשת בירעם ואיקרית העלתה את פרשת כרם נבות, ואת העימות ההיסטורית בין המלך אחאב והנביא אליהו, בימי איזבל המלכה.

שתי הנפשות — זו של המוך שוחר-האימי פריה וזו של הנביא שוחר-הצדק — היו קיומות תמיד בהיסטוריה הישראלית. העימות ביניהן חזר ונישנה בכל דור. הוא חוזר למרכז החיים הקלאמיים בימים הנוראים של תשל"ב.

במסורת היהודית, יעקוב, אבי האומה, היה איש-שלום. לעשיו אחיו יעד יעקוב את הברכה-הקללה, "על חרבך תחיה!"

גולדה מאיר, אשת השנה של תשל"ב, הקיסרית של האימפריה-בדרך, מובילה את המדינה בדרך שלא טוביל לבית-יעקוב חדש, אלא לאוהל-עשיו: מדינה שתחיה על חרבה לגנח. מול דך זו עומד החזון היהודי של ישעיהו: "וכיתתו הרבותם לאתים".

המאבק בין שתי דרכים אלה — יקבע את דמות ישראל לדורות.